Kadernota 2025 gemeenschappelijke regelingen

Werksaam WF	Risicoprofiel: middel	DOC-23-771742

Doelstelling GR (tekst uit de regeling)

De kerntaak van WerkSaam is het ontwikkelen en aan het werk helpen van werkzoekenden en het goed bedienen van werkgevers die op zoek zijn naar (tijdelijke) arbeidskrachten. Voor mensen voor wie een baan op de arbeidsmarkt (nog) niet haalbaar is, is er werk in de leer-werkbedrijven van WerkSaam. Als werk (nog) niet mogelijk is verstrekt WerkSaam een uitkering. WerkSaam voert de beleidsontwikkeling, -vaststelling en -uitvoering van de volgende wettelijke en daarvan afgeleide regelingen uit:

a. Participatiewet
b. Wet sociale werkvoorziening (WSW);
c. Wet inkomensvoorziening Oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werknemers (IOAW);
d. Wet inkomensvoorziening Oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ);
e. Besluit bijstandverlening zelfstandigen (Bbz);
f. Aanpak laaggeletterdheid: Wet educatie en beroepsonderwijs (alleen volwasseneneducatie).

Daarnaast voeren wij in opdracht van de 7 Westfriese gemeenten de Wet Inburgering 2021 uit.

Voorstel zienswijze raad

- Een positieve zienswijze af te geven op de conceptkadernota 2025 van WerkSaam Westfriesland.

1. Visie en ontwikkeling korte termijn (wat willen we bereiken in 2025?)

De missie en visie van WerkSaam is gericht op het ontwikkelen en bemiddelen van mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt. Wij leveren maatwerk in werk, ontwikkeling en inkomen: we gaan ervoor dat iedereen meedoet. Het is belangrijk dat werkgevers daarbij betrokken zijn. Zonder werkgevers kunnen wij de doelstellingen niet halen. Naast werkgevers werkt WerkSaam veel samen met andere ketenpartners als: UWV, WerkgeversServicepunt, gemeenten, hulpverleners en onderwijsinstellingen. WerkSaam staat voor een duurzame, inclusieve samenleving. Wij dragen dit actief uit en zoeken met werkgevers partnerschappen die hieraan bijdragen. Wij stimuleren onze klanten, partners en opdrachtgevers dat zij zich inzetten voor een inclusieve maatschappij. WerkSaam sluit namens de 7 Westfriese gemeenten als Global Goals regio aan bij de Gemeenten4GlobalGoals.

Voldoen aan nieuwe wet- en regelgeving: Landelijke ontwikkelingen implementeren

1. Participatiewet

De hervorming van de wet, Participatiewet in Balans genaamd, moet de balans in de wet terugbrengen. Daarbij komt er meer oog voor de mens achter de uitkering en staat het vertrouwen weer centraal.

2. Wetsvoorstel vereenvoudiging Banenafspraak

Het kabinet heeft in oktober 2023 een wetsvoorstel vereenvoudigde banenafspraak aan de Tweede Kamer aangeboden. De banenafspraak is een instrument om werkgevers te stimuleren om meer mensen met een arbeidsbeperking die een steuntje in de rug nodig hebben aan het werk te helpen (doel 125.000 extra banen in 2026). Met het wetsvoorstel nemen de mogelijkheden om banen te realiseren via samenwerking op termijn toe. De beoogde ingangsdatum van deze wet is 1 januari 2025.

3. Wetsvoorstel Handhaving Sociale Zekerheid

Dit jaar is een wetsvoorstel Handhaving in de Sociale Zekerheid gepresenteerd. Het gaat over de herijking van het handhavingsinstrumentarium. In het wetsvoorstel wordt gekozen voor een uniform handhavingskader voor alle partijen die binnen de sociale zekerheid werken. Zoals uitgevoerd door gemeenten, SVB en UWV. De verwachting is dat de wet 1 januari 2025 in werking treedt.

Kadernota 2025 gemeenschappelijke regelingen

2. Verwachtingen lange termijn (2026-2028)

Blijvend veranderende doelgroep

De arbeidsmarkt is al een langere periode zeer krap. Iedereen die aan het werk kan, is dat. De potentiële groep medewerkers voor Beschut is kleiner, omdat werkgevers in het bedrijfsleven sneller bereid zijn een baan aan te bieden. We zien deze ontwikkeling ook terug in de samenstelling van het cliëntenbestand. De groep uitkeringsgerechtigden die nu een beroep op bijstand doet heeft veel begeleiding nodig. Van cliënten die instromen is een klein deel direct bemiddelbaar naar werk. De grootste groep heeft een forse afstand tot de arbeidsmarkt. En zal eerst ontwikkeld moeten worden voordat er naar werk gekeken kan worden. Voor een steeds groter wordende groep is werk waarschijnlijk nooit haalbaar. We zien daarnaast ook dat er bij uitstroom naar werk meer aandacht moet komen voor nazorg om duurzame uitstroom te realiseren.

Uitbreiding arbeidsmarktinfrastructuur

Het ministerie kondigde in oktober 2022 een uitbreiding van de arbeidsmarktinfrastructuur aan. De ambitie is meer inzet op preventieve dienstverlening om werkloosheid te voorkomen en om mensen duurzaam inzetbaar te houden. Het kabinet wil het publieke dienstverleningsaanbod verbreden en beter toegankelijk maken. Eenvoudiger en efficiënter georganiseerd. Meerdere partijen gaan samenwerken, zoals UWV, gemeenten en werkgevers- en werknemersorganisaties. In de praktijk betekent dit waarschijnlijk dat het WerkgeversServicepunt, het Regionale Mobiliteitsteam en het Leer-werkloket via 1 loket toegang tot alle dienstverlening gaan geven. De dienstverlening van de gemeenten (lees: WerkSaam) en UWV blijven hetzelfde. Het was de ambitie van het Ministerie van SZW om in 2024 de nieuwe infrastructuur in te laten gaan, dit blijkt echter onhaalbaar. In de regio wordt wel alvast gekeken wat er goed gaat en wat beter kan.

3. Actualisering financieel perspectief

a. Kaders en uitgangspunten
   De algemene reserve bedraagt op basis van de ‘Financiële Uitgangspunten Gemeenschappelijke Regelingen’ maximaal 2,5% van de totale lasten. WerkSaam heeft met de deelnemende gemeenten afgesproken dat hiervan mag worden afgeweken als uit een risicoanalyse blijkt dat een hoger weerstandsvermogen noodzakelijk is. Bij een organisatie als WerkSaam past een weerstandsratio groter of gelijk aan 1 (begroot 2024 = 1,10). Dit geeft WerkSaam de mogelijkheid om ondernemend te zijn, wat nodig is om de toegevoegde waarde te realiseren en daarmee de gemeentelijke bijdrage zoveel mogelijk te verlagen. Daarbij voorkomt een gezond weerstandsvermogen dat WerkSaam bij incidentele tegenvallers extra geld moet vragen bij de gemeenten.

b. (Autonome) ontwikkelingen
   Er worden geen specifiek op Medemblik gerichte ontwikkelingen verwacht.

c. Nieuw beleid
   Uit diverse onderzoeken blijkt dat de beschikbare financiële middelen voor de Participatiewet tekortschieten. Dit wordt voornamelijk veroorzaakt door het verloop van medewerkers binnen de leerwerkbedrijven in combinatie met de verschillen in financiering tussen Sw-medewerkers, Beschut werk medewerkers en medewerkers uit de banenafspraak. Het financieel resultaat (tekort) per dienstverband is landelijk respectievelijk € 1.500,-, € 14.700,- en € 13.000,-. Ook bij WerkSaam is het effect zichtbaar van de tekortschietende financiële middelen voor de Participatiewet. Met het project ‘WerkSaam 2028’ onderzoeken en realiseren we oplossingsrichtingen die de leerwerkbedrijven financieel gezond houden en een bijdrage leveren aan de ontwikkeling van cliënten en medewerkers.

4. Financiële consequenties

a. Gemeentelijke bijdrage

Indexatie bruto gemeentelijke bijdrage

Kadernota 2025 gemeenschappelijke regelingen

De bruto gemeentelijke bijdrage voor de uitvoering van de wettelijke taken volgt de indexatie zoals door de regietafel Gemeenschappelijke Regelingen Noord-Holland Noord vastgesteld. Voor 2025 is deze indexatie 3,9%. De hoogte van de netto gemeentelijke bijdrage is mede afhankelijk van het resultaat dat wordt behaald uit de toegevoegde waarde. Dit betreft het saldo van omzet minus directe kosten van de Leerwerkbedrijven. De netto gemeentelijke bijdrage is het bedrag dat de gemeenten uiteindelijk betalen voor de dienstverlening door WerkSaam en in de begroting van de gemeenten is terug te vinden.

Medemblik
Totaal gemeentelijke bijdrage 2025 € 2.686.351,-

Gemeentelijke bijdrage 2025 € 2.230.527,-
Bijdrage beschut werk 2025 € 235.556,-
Bijdrage wet inburgering 2025 € 220.268,-

Verhoging taakstelling beschut werk
Gemeenten krijgen een taakstelling beschut werk opgelegd. Deze taakstelling loopt jaarlijks op. De jaarlijkse toenemende kosten die hiermee gepaard gaan worden vanaf de begroting 2021 structureel vergoed door gemeenten (zie Kadernota 2021).

Compensatie beschut werk Rijk

Recent onderzoek laat zien dat gemeenten per beschutte werkplek geld moeten bijleggen vanwege de lagere toegevoegde waarde van deze medewerkers. In de septembercirculaire gemeentefonds is bekend gemaakt dat het Rijk gemeenten gaat compenseren voor de tekorten op beschut werk voor € 2.157,- per fte. De Westfriese gemeenten dragen vanaf de begroting 2021 al structureel bij in de kosten van beschut werk. Na 2021 zijn de kosten van beschut werk echter explosief gestegen door de invoering van de Cao aan de slag en de verhoging van het minimumloon. Daardoor resteert - met inbegrip van de bijdrage vanuit de gemeenten - een tekort op beschut werk van € 4.515,- per fte (in 2023). Omdat de tekorten op beschut werk zich bij WerkSaam voordoen gaan zij ervan uit dat de gemeenten de compensatie aan WerkSaam ter beschikking stellen.

Dekkingsmiddelen - Gemeentelijke bijdrage

De gemeentelijke bijdrage is verdeeld in vier posten. De eerste is de bijdrage in de uitvoeringskosten van WerkSaam. De tweede en derde zijn bijdragen in de meerkosten van de beschut werker ten opzichte van de Wsw-medewerker. De vergoeding die gemeenten betalen is alleen voor de binnen WerkSaam geplaatste beschut werkers. Als laatste is er een bijdrage voor de uitvoeringskosten van de nieuwe wet inburgering.

b. Kengetallen

Kengetallen
De inschatting van de kengetallen voor de begroting 2024-2027 is als volgt:

Kengetallen BBV	B2024	B2025	B2026	B2027
Netto schuldquote				
Zonder correctie doorgeleende gelden	2%	2%	2%	2%
Met correctie doorgeleende gelden	2%	2%	2%	2%
Solvabiliteitsratio	29%	27%	25%	24%
Structurele exploitatieruimte	-1%	-1%	0%	0%

De netto schuldquote laat zien dat WerkSaam geen schulden heeft, de quote is daarom laag. De solvabiliteit is goed, er zijn voldoende reserves om financiële tegenvallers op te vangen. Het kengetal voor de structurele exploitatieruimte geeft bij een stand van nul aan dat tegenover de structurele lasten ook structurele baten staan. WerkSaam financiert op korte termijn een deel van de lasten met reserves waardoor het kengetal licht de min in gaat. Door een goede monitoring zorgen we ervoor dat op de middellange termijn er structureel begrotingsevenwicht is. De provincie houdt hier ook toezicht op.

c. Risico's

Uit diverse onderzoeken blijkt dat de beschikbare financiële middelen voor de Participatiewet tekortschieten. Dit wordt voornamelijk veroorzaakt door het verloop van medewerkers binnen de leerwerkbedrijven in combinatie met de verschillen in financiering tussen Sw-medewerkers, Beschut werk medewerkers en medewerkers uit de banenafspraak. Het financieel resultaat (tekort) per dienstverband is landelijk respectievelijk € 1.500, € 14.700 en € 13.000. Ook bij WerkSaam is het effect zichtbaar van de tekortschietende financiële middelen voor de Participatiewet. Met het project 'WerkSaam 2028' onderzoeken en realiseren we oplossingsrichtingen die de leerwerkbedrijven financieel gezond houden en een bijdrage leveren aan de ontwikkeling van cliënten en medewerkers.

WerkSaam heeft begrepen dat gemeenten te maken hebben met grote financiële onzekerheden (ravijnjaar) en dat er discussie is over het mee laten bezuinigen door Gemeenschappelijke Regelingen. Dit kan betekenen dat WerkSaam als GR te maken krijgt met een bezuinigingstaakstelling op de bedrijfsvoering. Zij kunnen niet bezuinigen op de uitkeringen die zij verstrekken. Deze kunnen daarom geen onderdeel uitmaken van mogelijke bezuinigingen.